MAGYAR AGRÁR- ÉS ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM

ŐSSZEL ÜLTETHETŐ
TAVASSZAL VIRÁGZÓ
- TAVASZI -
TÉLÁLLÓ HAGYMÁS ÉVELŐ VIRÁGOK
TULIPÁNOK
CSOPORTJA
FAJAI ÉS EZEK HIBRIDJEI
KERTI VÁLASZTÉKA

Tulipán virág lehet ilyen…

Összeállította:
Dr. Komiszár Lajos

Munkatárs: Tóth Krisztián

… és még ***ilyen is lehet***.

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet, Dísznövénytermesztési és Dendrológiai Tanszék
1118 Budapest, Villányi út 29-43. Honlap: https://tajepiteszet.uni-mate.hu/disznoveny E-mail: disznoveny@uni-mate.hu

ŐSSZEL ÜLTETHETŐ TAVASSZAL VIRÁGZÓ -TAVASZI- TÉLÁLLÓ HAGYMÁS ÉVELŐ VIRÁGOK, TULIPÁNOK

MAGYAR AGRÁR- ÉS ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM

Botanikai tulipán virágok jellegzetes alakjai ilyenek

Az ***ősszel ültethető, tavasszal virágzó -tavaszi-,*** télálló hagymás évelő virágok TULIPÁNOK csoportja kis/ebb része,
a ***botanikai tulipánok*** összefoglaló névvel is illetett, többé-kevésbé elterjedt, és a *vad tulipán fajok* és egyéb fajták (15. csoport) besorolásúak közül,
a *valóban tőalakok-**fajok,*** amelyeknek azonban már sorra ***adódhatnak***, valódi örökletes megváltozásukkal, vagy keresztez/őd/éseivel előállt, változatai ***- hibridjei, fajtái is***.
Általában a napos helyen lévő homokos, középkötött talajt kedvelik.
Legalábbis a túlzott *talajnedvességet egyáltalán nem tűrik*!
Tartósabbak is lehetnek az ún. kerti alakoknál, a hibrid tulipánoknál is.
Több évig szeretnek, zavartalanul egyazon a helyen-helyben maradni.
Virágjuk alakja, mérete, színe és a kinézetük is nagyon változatos.
Virágzási idejük kora tavasztól május végéig tart/hat.

ŐSSZEL ÜLTETHETŐ TAVASSZAL VIRÁGZÓ -TAVASZI- TÉLÁLLÓ HAGYMÁS ÉVELŐ VIRÁGOK, TULIPÁNOK

MATE
MAGYAR AGRÁR- ÉS ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM

a)

b)

↑ 25-30, ✿ IV. eleje-közepe

Ágas tulipán,
Tulipa praestans (a), sötétbarna héjú hagymája (b), 8/9 cm-es körmérettől már virágzóképes

A ***vad- botanikai tulipán fajok*** (15. csoport) *sokféleségéből*, a *kerti nevelésre is leginkább* ajánlható fajok és fajtáik-hibridjeik megnevezése-i,
- az érvényes, hivatalosan elfogadott „magyar neve” névsorrendjében, és
- az éppen érvényes tudományos (latin) neve, és
- az adódó igényei, főbb jellemzői és tulajdonsága-i(k):
- ***ágas tulipán***, hisszári-,
- - *Tulipa praestans*,
- t: *levelei* széles lándzsásak, csúcsirányba hirtelen elkeskenyednek; középerük kiemelkedik, a számuk ***négy-hat***, vaskosak, világoszöldek.
Szára szőrös, közepesen hosszú, gazdagon leveles és felül ***elágazik***.
Virágai középnagyok, az elágazó szárvégen, akár ötösével is, és többnyire egyszerre -együtt nyílnak;
Serleg alakúak, és 4-6 cm hosszúak, legfeljebb 8 cm szélesek, színük élénk ***narancsvörös-kárminpiros***, külsejük halványabb.
Alkalmas évelőágyba, sziklakertbe és virágszegélybe is.
A *kerti -hibrid- fajtái egyike*, az ***'Unicum'*** levélszéle szép sárga.

MATE
MAGYAR AGRÁR- ÉS
ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM

Ágas-többvirágú tulipánok

Ez volt:

Ágas tulipán,
Tulipa praestans ***faj***

'Unicum' ágas tulipán fajta,
Tulipa praestans ***hibrid***

MATE
MAGYAR AGRÁR- ÉS
ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM

Ágas-többvirágú tulipánok

Ágas tulipán állomány,
Tulipa praestans ***faj***

ŐSSZEL ÜLTETHETŐ TAVASSZAL VIRÁGZÓ -TAVASZI-TÉLÁLLÓ HAGYMÁS ÉVELŐ VIRÁGOK, TULIPÁNOK

MATE
MAGYAR AGRÁR- ÉS ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM

a)

b)

↑ 35-50, ❀ IV. vége V. eleje

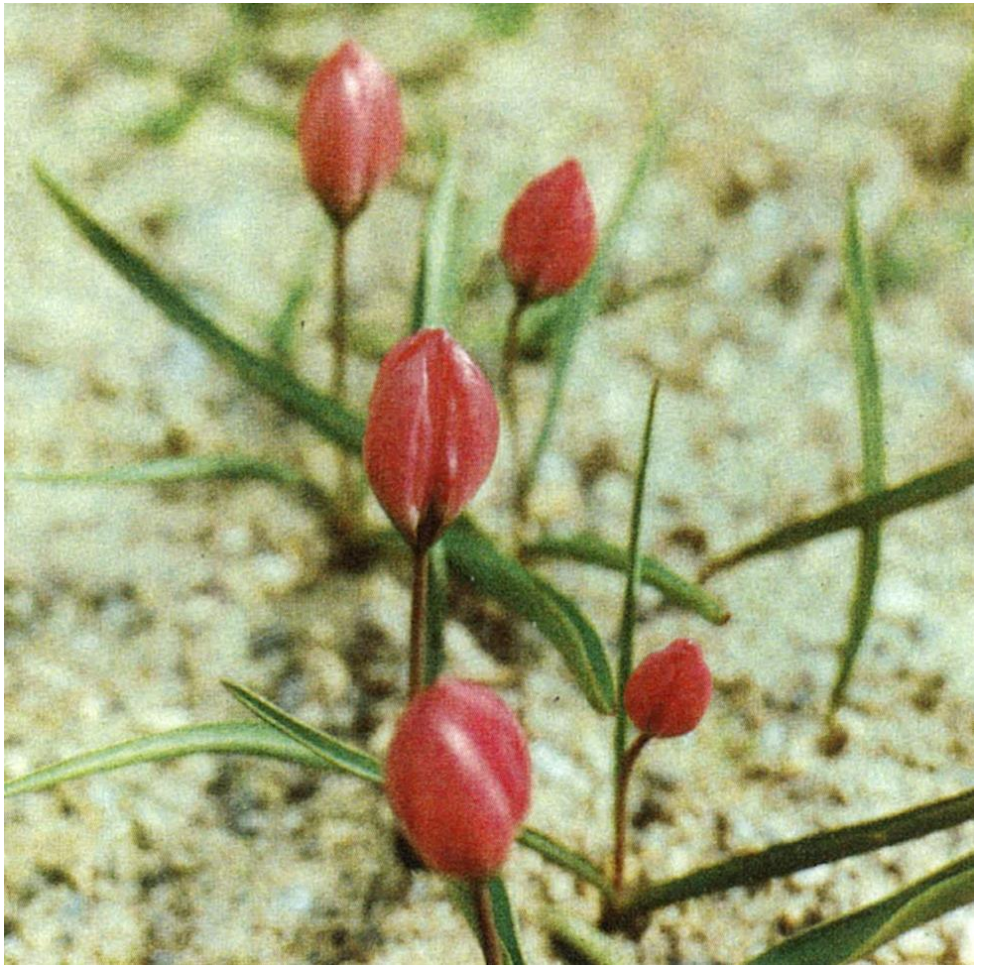
Erdei tulipán,
Tulipa silvestris (a), hosszúkás, kis hagyma-alapú, vastag, pirosas-sárga hagymahéjú hagymája (b), 10/11 cm körmérettől már virágozhat, de ezt mint egy „*el is felejtheti*”

- ***Erdei tulipán***,
- - *Tulipa silvestris*,
- t: *levelei* hosszúkásak, húsosak, keskenyek, kissé rovátkoltak, közel kopaszok, az alsók elterülnek, a felsők felállóak.
Szára erőtlen, vékony, viszonylag hosszú.
Töve terjed, hagymájából jó esetben ki/fejlődő sarj-fiókhagymá/ka/t fejlesztő tarackjaival -sztolóival.
Virága egy vagy kettő, bimbósan-kezdetben csüng/het, kinyílva felálló. Lepellevelei mindegyike a belső felületén *narancsba hajló* ***sárga***, a külsők fonákukon viszont zöld erűek, és a pirosló csúcsaik visszahajlók. Közvetlen napsütéstől csillag alakban kiterül/het. Kellemesen ***illatos***.
Virágzása április végétől május elejéig tarthat, és szinte átmenetet jelent/het így, a középkoraiak és a késeiek között.
Sokszor csak nő, de nem virágzik, számára kedvezőtlen helyen, és különben is, számos egyedéből (is) gyakran csak egyesek virágoznak.
Hazai kertekben, temetőkben is ***előfordul kivadultan-meghonosodva***.
Alkalmas lehet viszont későn lombosodó cserjék, fák alá és gyepbe is.

MATE
MAGYAR AGRÁR- ÉS ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM

Erdei tulipánok

Ez volt:
Erdei tulipán,
Tulipa sylvestris ***faj***

Erdei tulipán csoport,
Tulipa sylvestris

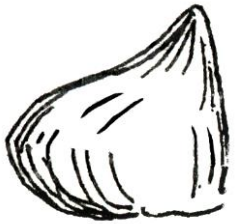
ŐSSZEL ÜLTETHETŐ TAVASSZAL VIRÁGZÓ -TAVASZI- TÉLÁLLÓ HAGYMÁS ÉVELŐ VIRÁGOK, TULIPÁNOK

MATE
MAGYAR AGRÁR- ÉS ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM

a)

b)

↑ 20-30, ✿ III. második fele

Kaufmann tulipán,
Tulipa kaufmanniana (a), kissé ellaposodó, gesztenyebarna hagymahéjú hagymája (b), 8/9 cm körmérettől virágzóképes

- ***Kaufmann tulipán***,
- - *Tulipa kaufmanniana*,
- t: *levelei* száma 3-5, szélesek, lándzsásak, szélük vékony, és kisebb-nagyobb mértékben hullámos, szürkés zöld színűek, a felsők keskenyek, felállóak, az alsók talajra borul/hat/nak.
Szára viszonylag rövid, merev, kissé molyhos.
Virága feltűnően ***nagy*** és kecses formájú, leginkább napsütésben, széles csillag vagy harang formára szétnyílik. Gyakran **illatos**.
Lepellevelei hosszúkásak, keskenyek, a belsők tompábbak, egyben viszont, legalábbis némileg keskenyebbek a külsőknél.
Legalább a közepük valamilyen ***sárga,*** és a porzóik is, fehér alapszínnél is.
A külső lepellevelein pirosas csík van, vagy ibolyás befuttatásúak.
Korai, sőt a ***legkorábbi***, március második felétől virágzó ***tulipán***.
Alkalmas lombos fák, cserjék alá, méginkább közé és gyepbe is, ahol jól sűrűsödhet, szaporodhat is.
Kaufmann tulipán/ok*-hibridek* (12. csoport), a *kerti változatai-fajtái*.
A *leveleik* egyszínűek vagy leginkább még barnás-vörösen mintásak.
A *virágjuk* általában változatos mintázattal és fekete vagy sárga középpel, vegyesen két- vagy többszínűek, belül világosabbak és szélesre nyíl/hat/nak, és valószínűleg emiatt néha *tavirózsa-tulipánok* néven is szerepel/het/nek.

MATE
MAGYAR AGRÁR- ÉS ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM

Kaufmann tulipánok

Ez volt:
Kaufmann tulipán,
Tulipa kaufmanniana ***faj***

'Corona' Kaufmann tulipán fajta,
Tulipa kaufmanniana ***hibrid***

MATE
MAGYAR AGRÁR- ÉS
ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM

Kaufmann tulipánok

'Corona' Kaufmann tulipán fajta állomány,
Tulipa kaufmanniana ***hibrid***

'Stresa' Kaufmann tulipán fajta virágfolt/ban, (részlet),
Tulipa kaufmanniana ***hibrid***

ŐSSZEL ÜLTETHETŐ TAVASSZAL VIRÁGZÓ -TAVASZI- TÉLÁLLÓ HAGYMÁS ÉVELŐ VIRÁGOK, TULIPÁNOK

MATE
MAGYAR AGRÁR- ÉS ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM

↑ 10-15, ✿ IV. közepe-vége

Kétszínű tulipán,
Tulipa tarda (a), kerekded, *világos héjú* hagymája (b), 5/6 cm körmérettől már virágzóképes

- ***Kétszínű tulipán***,
- - *Tulipa tarda*,
- t: *levelei* árkoltak, fényes kékes-vagy sötétzöldek, nagyon keskenyek, csak 2 cm szélesek, lándzsásak, rozettát képeznek. *Szára* a levélrozettájából kinyúló, rövid és a vége elágaz/hat/ik. *Töve* terjed, hagymájából fejlesztett fiókhagymás sztolókkal-tarackokkal. *Virágai* aprók, viszont kecsesen hosszúkás formájúak, és az általában elágazó szárvégen belőlük 3-6, de 15 is lehet. Bimbóban és borús időben becsukódva leginkább zöldes-sárga színűek, a ***fehérrel*** szegett, belül és tőben leginkább ***sárga***, hegyes *lepelleveleik*, kívül gesztenyebarnás, méginkább a gyakrabban *zöld színe miatt*. Napsütésben kinyílva, lapos csillag alakúra terül/het/nek ki, és szinte így el is *takar/hat/ják a talajukat*. Nagyon ***igénytelen***. Szokásosan a legkönnyebben nevelhetőnek-tarthatónak bizonyul/hat. Virágszegélybe sziklakertbe, évelőágyba is *alkalmas* lehet.

MATE
MAGYAR AGRÁR- ÉS
ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM

Kétszínű tulipánok

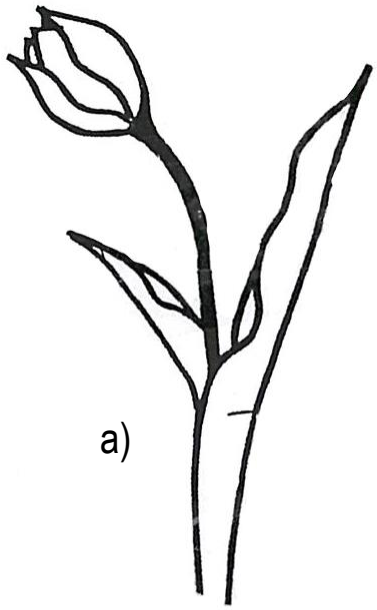

Ez volt:
Kétszínű tulipán,
Tulipa tarda ***faj***

Kétszínű tulipán *Tulipa tarda,*
kékszínű ***örmény gyöngyike,***
Muscari armeniacum hagymásvirág ***társnövénnyel***

ŐSSZEL ÜLTETHETŐ TAVASSZAL VIRÁGZÓ -TAVASZI- TÉLÁLLÓ HAGYMÁS ÉVELŐ VIRÁGOK, TULIPÁNOK

MAGYAR AGRÁR- ÉS ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM

a)

b)

↑ 25-30, ❀ IV-V.

Magyar tulipán,
Tulipa hungarica (a),
tojásdad hagymája (b),
6/8 cm körmérettől
virágzóképes

- ***Magyar tulipán***,
- - *Tulipa hungarica*,
- t: *levelei* hosszúkás lándzsásak, tompa hegyűek, szürkészöldek.
Szára közepesen hosszú.
Virága széles harang alakú. A hosszúkás lepelleveleik közül,
a külsők tompa-hegyesek, a belsők lekerekített tüske-csúcsúak,
kén-***sárgák***, alapjuknál sötétebb árnyalatúak, *portokjai bíborlilák*.
Egy termőhelyről való egyedei is nagyon *változatosak*.
Alkalmas lehet/ne évelő virágágyba is.

MATE
MAGYAR AGRÁR- ÉS ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM

Magyar tulipán

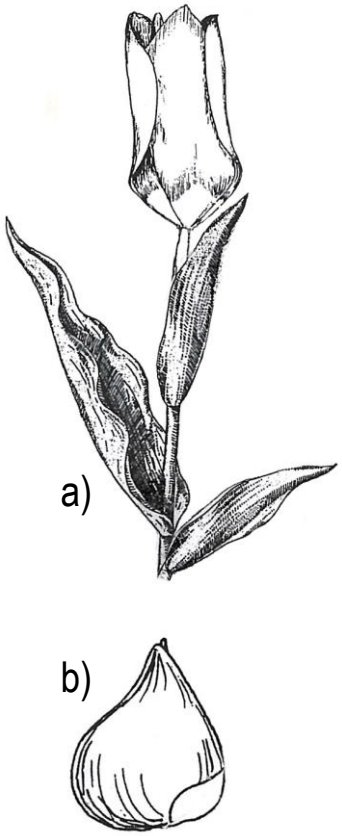
Ez volt:
Magyar tulipán,
Tulipa hungarica ***faj***

Magyar tulipán állomány,
Tulipa hungarica

ŐSSZEL ÜLTETHETŐ TAVASSZAL VIRÁGZÓ -TAVASZI- TÉLÁLLÓ HAGYMÁS ÉVELŐ VIRÁGOK, TULIPÁNOK

MATE
MAGYAR AGRÁR- ÉS ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM

↑ 30-40, ❀ III-IV.

Óriás tulipán,
Tulipa fosteriana (a), pirosas-barna, belül selyemszőrös hagymahéjú, kerekded, igen nagyra is növő hagymája (b), 10/11 cm körmérettől virágzóképes

- ***Óriás tulipán***, szamarkandi ~,
- - *Tulipa fosteriana*,
- t: *levelei* száma 3, ritkán 4, és közülük az alsók nagyok és elterülnek, a felsők kisebbek és felállóak, széles lándzsa alakúak, csúcsuk lekerekített, fényes vagy szürkés zöldek, és általában vékony piros-vörös szegélyűek.
Szára arasznyi és szürke színű.
Virága, a szárán egyedül, felfelé álló bimbóiból, hatalmas méretű lesz.
Kinyílva, szétterül(ő) és ekkor az átmérője a 15 cm-t is elér/het/i.
Külső hosszúkás lepellevelei csúcsa tompa, a belsők kisebbek, rövid hegyűek.
Ragyogó ***skarlátpiros*** vagy vörös, kívül némileg halványabb, és sárga vagy sárgával szegett fekete közepű. Enyhén ***illatos is lehet***.
Szélvédett helyre való, különben szél összetör/het/i. Ez az ***egyik legszebb tulipánfaj***.
Fosteriana tulipán/ok*-hibridek* (13. csoport), a *kerti változatai-fajtái*;
A *leveleik* szélesek, nagyok, mintásak vagy egyszínűek, esetenként tarkák.
A v*irágjuk* tojásdad vagy hosszúkás- kúp alakú, szélesre nyílik.
Színválasztékuk ugyan szűk, viszont feltűnően *merész színűek is lehetnek*.
Alkalmasak lehetnek még vágott virágnak is.

Óriás tulipán

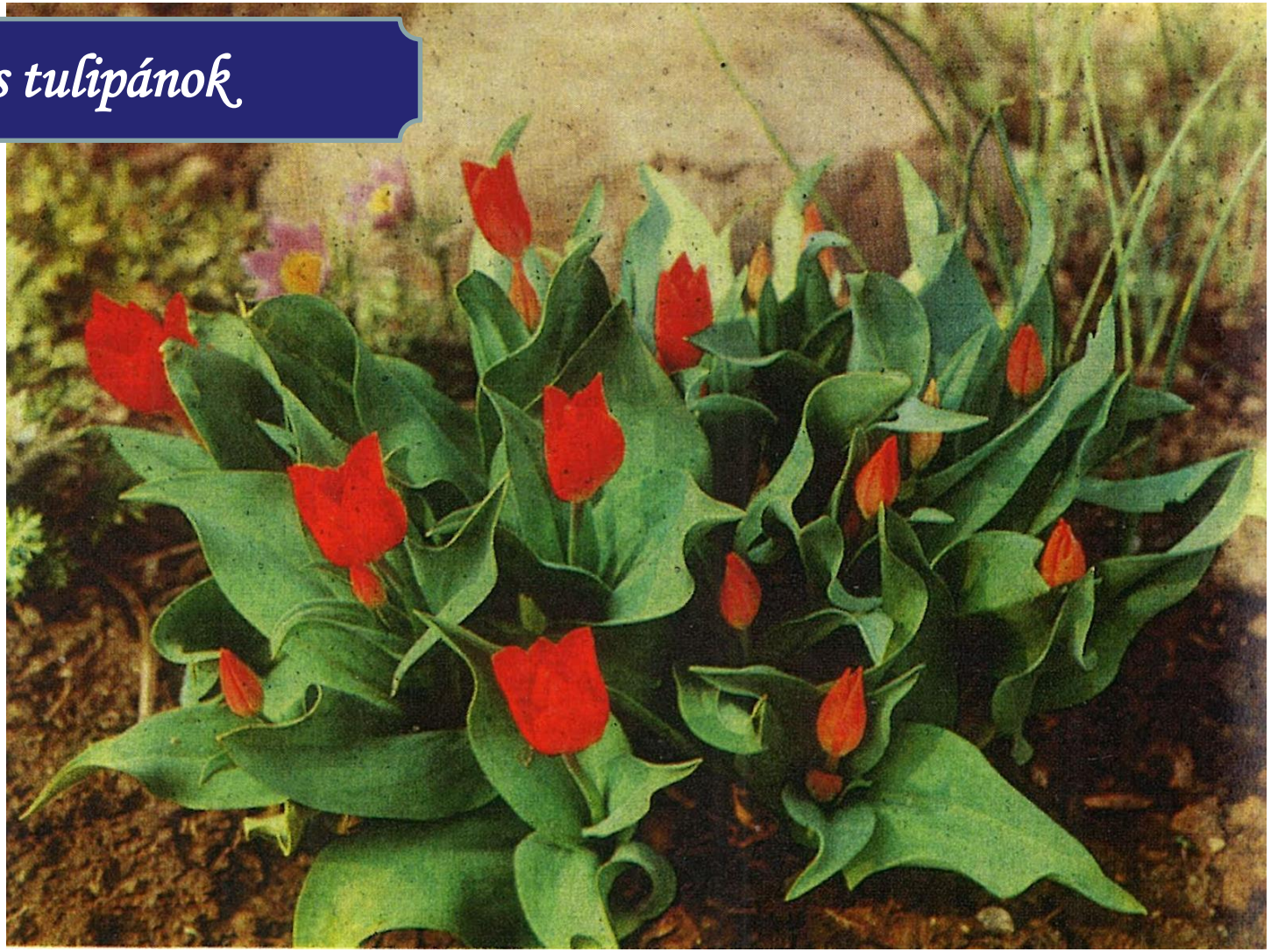

Ez volt:
Óriás tulipán,
Tulipa fosteriana ***faj***

'Cantata' óriás tulipán állomány,
Tulipa fosteriana ***hibrid***

Óriás tulipánok

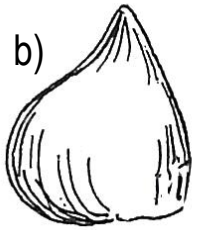

Óriás tulipán állomány sziklakertben,
Tulipa fosteriana ***faj***

ŐSSZEL ÜLTETHETŐ TAVASSZAL VIRÁGZÓ -TAVASZI-TÉLÁLLÓ HAGYMÁS ÉVELŐ VIRÁGOK, TULIPÁNOK

MAGYAR AGRÁR- ÉS ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM

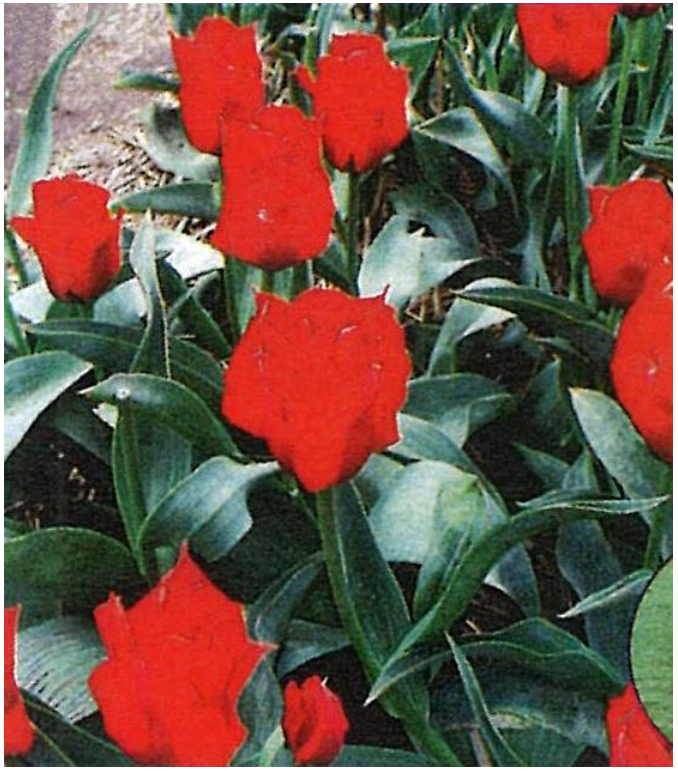
↑ 10-20, ❀ IV.

Tigrisfoltos tulipán
Tulipa greigii (a), belül selyemszőrös barna hagyma héjú, tojásdad hagymája, (b) 10/11 cm körmérettől virágzóképes

- ***Tigrisfoltos tulipán***,
- - *Tulipa greigii*,
- t: *levelei* arasznyi hosszúak, a felsők egyre rövidebbek és keskenyebbek is, némileg széles lándzsásak vagy tojásdadok, vastagok, felállóak, sötét szürkészöld színűek és tigrisbőrszerűen barna-bíborcsíkosak, foltosak.
Szára rövid és szőrös.
Virága nagy, magános, harangszerű vagy széles csésze alakú.
Lepellevelei közül a rombusz alakú külsők csúcsa kissé kihegyesedik, és kicsit nagyobbak is, a visszástojásdad alakú belsőknél és egyaránt, fényes cinóberpirosak vagy rubin ***vörösek,*** alapjuknál sárga alapon barnás-fekete színűek.
Alkalmas napos évelőágyba, szegélybe, sziklakertbe is, ahol lehetőleg évekig háborítatlanul marad/hat.
Greigii tulipán/ok*-hibridek* (14. csoport), a *kerti változatai -fajtái*.
A *leveleik* szintén hullámosak és liláspirosan csíkosak vagy márványozottak.
A virágjuk általában nagyméretű, magános, egyszerű és egy- vagy kétszínű.
Voltaképpen már az ilyen számos *változat és hibrid* az igazán kertbe való.

MATE
MAGYAR AGRÁR- ÉS
ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM

Tigrisfoltos tulipán

Ez volt:
Tigrisfoltos tulipán,
Tulipa greigii ***faj***

'Cinderella' tigrisfoltos tulipán fajta,
Tulipa greigii ***hibrid***

MATE
MAGYAR AGRÁR- ÉS
ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM

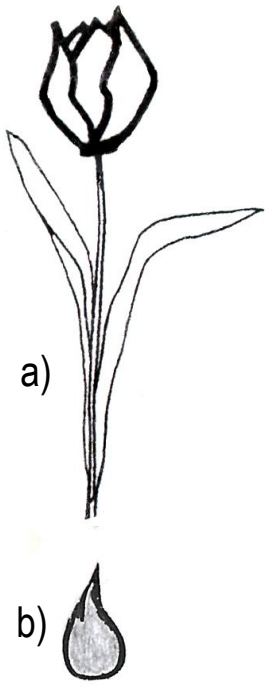
Tigrisfoltos tulipán/ok

Tigrisfoltos tulipánok, *Tulipa greigii-k,* fehér virágú ***kaukázusi ikravirág,*** *Arabis caucasica* (*A. albida, A. c.*) ***társnövénnyekkel***

ŐSSZEL ÜLTETHETŐ TAVASSZAL VIRÁGZÓ -TAVASZI- TÉLÁLLÓ HAGYMÁS ÉVELŐ VIRÁGOK, TULIPÁNOK

MAGYAR AGRÁR- ÉS ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM

↑ 10-15, ❀ III. vége - IV. eleje

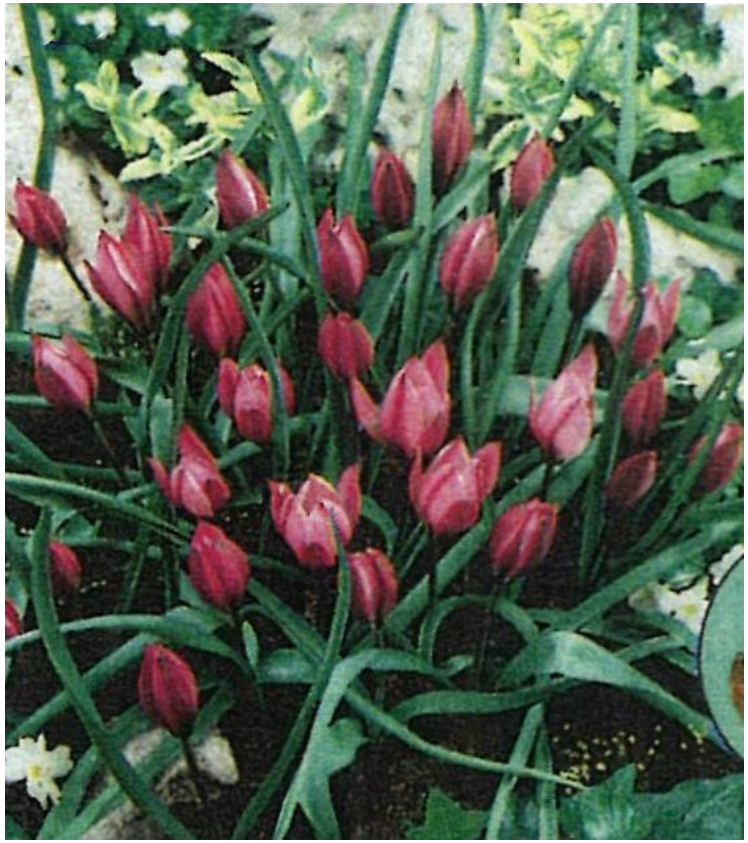
Törpe tulipán,
Tulipa humilis (a), hosszúkás, világosbarna hagymahéjú hagymája (b), 5/+ cm körmérettől virágzóképes

- ***Törpe tulipán***,
- - *Tulipa humilis*,
- t: *levelei* begöngyölt szélűek, hullámosak, keskenyek, kissé hamvasak, szegélyük vékony piros csíkos, szürkés zöldek, tövük felett széthajolnak.
Szára hossza legfeljebb a levelei hosszának kétharmadát éri el.
Virága zömök, szélesebb a hosszánál, lepellevelei kihegyesedők, változékony, kinyílva csésze alakból laposan szétnyíló.
Színe a világos ***rózsaszíntől a bíboros liláig***, változó, azonban a lepelleveleinek a töve fehér vagy kékesfekete vagy sárga.
Alkalmas többesével virágfolt alakítására, méginkább sziklakertbe való, ahol viszont különös/képp/en, még kissé ***fagyérzékeny*** is lehet.

ŐSSZEL ÜLTETHETŐ TAVASSZAL VIRÁGZÓ -TAVASZI- TÉLÁLLÓ HAGYMÁS ÉVELŐ VIRÁGOK, TULIPÁNOK

MAGYAR AGRÁR- ÉS ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM

Törpe tulipánok

Ez volt:

Törpe tulipán,

Tulipa humilis ***faj***

Turkesztáni tulipánok

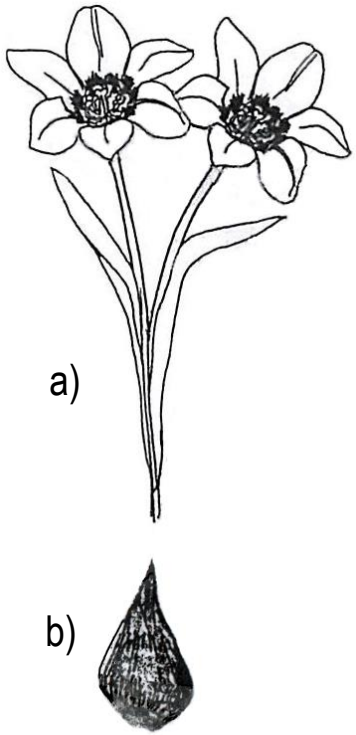
Ez következik:

Turkesztáni tulipán,

Tulipa turkestanika ***faj***

ŐSSZEL ÜLTETHETŐ TAVASSZAL VIRÁGZÓ -TAVASZI- TÉLÁLLÓ HAGYMÁS ÉVELŐ VIRÁGOK, TULIPÁNOK

MAGYAR AGRÁR- ÉS ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM

↑ 10-15, ❀ III. vége - IV. eleje

Turkesztáni tulipán, *Tulipa turkestanica* (a), kicsúcsosodó és gesztenyebarna hagymahéjú hagymája (b), már 4/5 cm-es körmérettől virágzóképes

- ***Turkesztáni tulipán***,
- - *Tulipa turkestanica*,
- t: *levelei* keskeny lándzsásak, számuk rendszerint 2, legfeljebb 4, szürkészöldek.

Szára közepesen hosszú, végén elágazó.

Töve kissé bokrosodhat, hagymájából kinövő sarj-fiókhagymás sztolóival.

Virágai aprók, viszont elágazó szárvégén 2-3, de még *8-12 is* nyílhat.

Lepelleveleik hegyesek, kívül szürkés rózsaszín árnyalatúak.

Kinyílásukkor csillag alakúra szétterülve, láthatóvá váló belsejük, halvány ***krémszínű*** vagy fehér, narancssárga középrésszel.

Bár akár egészen korán, de általában csak rövid ideig virulnak.

Alkalmas virágágyás és sziklakert szélére, parkos kertrészbe, fák, bokrok alá is, ahol nyáron nem kell öntözni, és ***jól szaporodik***, „*el is vadulhat*”.

MATE
MAGYAR AGRÁR- ÉS ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM

Kaufmann tulipánok

a)

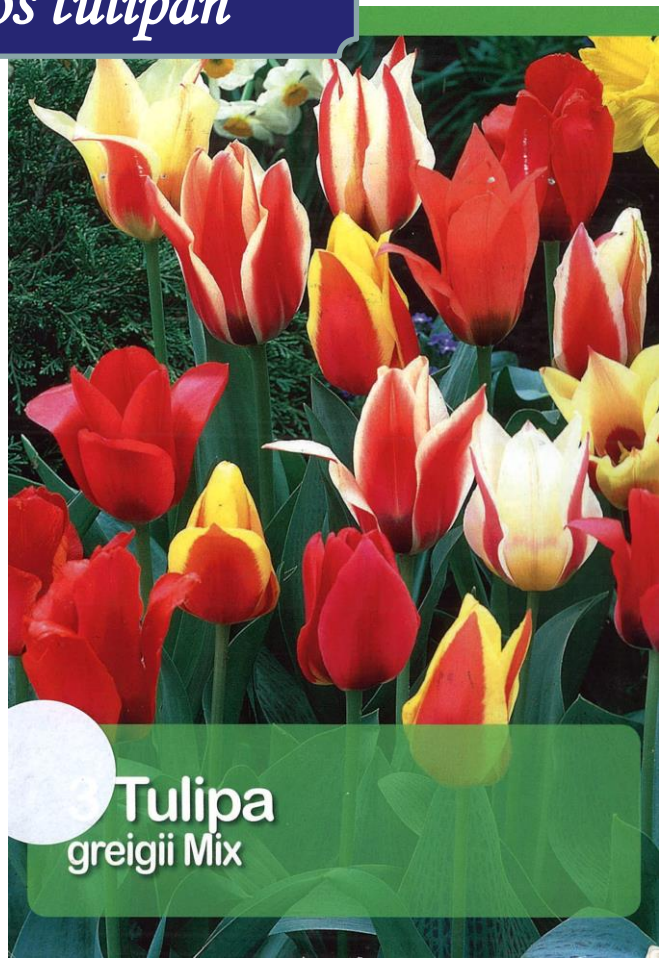

b)

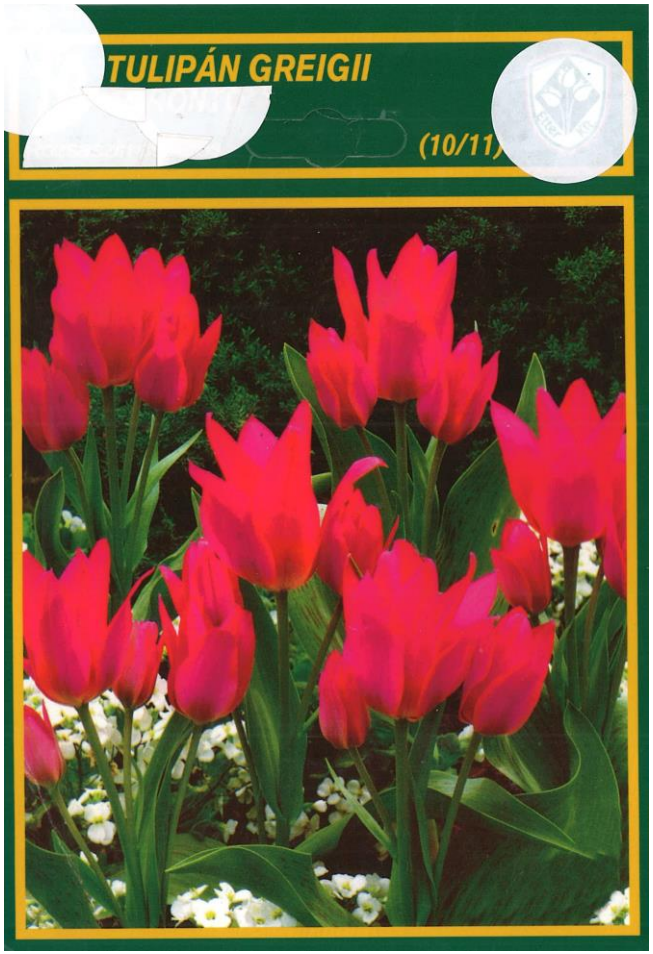
Kaufmann tulipán, *Tulipa kaufmanniana* ***faj*** (a) és ***hibridjei,***
T. kaufmanniana hibridek Mix-keverékek (b), virágzóképes méretű hagymái tasakoltan, színes képpel forgalmazott, lehetséges ***kereskedelmi kínálatából***

MATE
MAGYAR AGRÁR- ÉS ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM

Tigrisfoltos tulipán

a)

b)

Tigrisfoltos tulipán, *Tulipa greigii* ***faj*** (a) és ***hibridjei,***
T. greigii hibridek Mix-keverékek (b), virágzóképes méretű hagymái tasakoltan, színes képpel forgalmazott, lehetséges ***kereskedelmi kínálatából***

MATE
MAGYAR AGRÁR- ÉS ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM

Törpe tulipánok

a)

b)

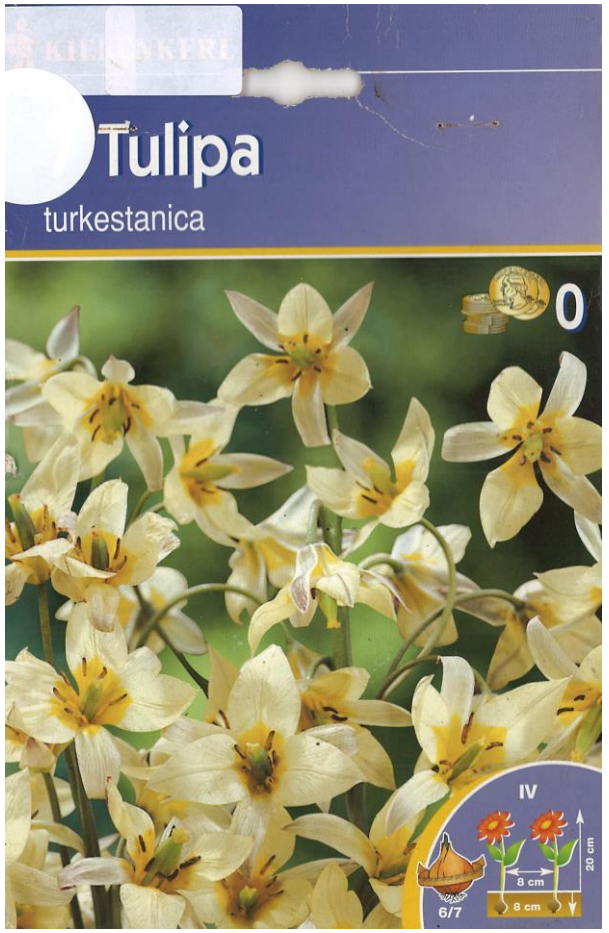
Törpe tulipán, *Tulipa humilis* ***faj*** (a) és az ***'Eastern Star'*** *fajtája* (hibridje-kerti változata) (b), virágzóképes méretű hagymái tasakoltan, színes képpel forgalmazott, lehetséges ***kereskedelmi kínálatából***

MATE
MAGYAR AGRÁR- ÉS ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM

Kétszínű tulipánok

a)

b)

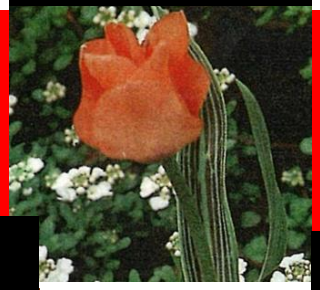
Kétszínű tulipán, *Tulipa tarda* ***faj*** (a) és a ***turkesztáni tulipán,*** *T. turkestanica* ***faj*** (b), virágzóképes méretű hagymái tasakoltan, színes képpel forgalmazott, lehetséges ***kereskedelmi kínálatából***

ŐSSZEL ÜLTETHETŐ TAVASSZAL VIRÁGZÓ -TAVASZI- TÉLÁLLÓ HAGYMÁS ÉVELŐ VIRÁGOK, TULIPÁNOK

MATE
MAGYAR AGRÁR- ÉS ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM

TULIPÁN *ELTERJEDTSÉGÜK -* I. *FAJOK ISMERTSÉGÜK*

Tigrisfoltos tulipán
Tulipa griegii

II.

Óriás tulipán
T. fosteriana

III.

Kaufmann tulipán
T. kaufmanniana

IV.

Ágas tulipán
T. praestans

V.

Kétszínű tulipán
T. tarda

VI.

Törpe tulipán
T. humilis

VII.

Erdei tulipán
T. sylvestris

VIII.

Hamvaslevelű tulipán
T. undulatifolia (eichleri)

IX.

Magyar tulipán
T. hungarica

X.

Turkesztáni tulipán
T. turkestanica

MATE
MAGYAR AGRÁR- ÉS
ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM

EZEK IS BOTANIKAI TULIPÁNOK – FAJOK

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!